

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelma

Yleinen oppimäärä
Kuvataide ja käsityö

Kemijärven kaupunki 2018

Sisällys

1 OPETUSSUUNNITELMA	3
1.1 Opetussuunnitelmajärjestelmä ja opetussuunnitelman perusteet.....	3
1.2 Opetussuunnitelman laatiminen.....	3
1.3 Opetussuunnitelman sisältö.....	4
TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISET TAVOITTEET	5
2.1 Taiteen perusopetuksen tehtävä.....	5
2.2. Kemijärven kansalaisopiston arvot	6
2.3 Oppimiskäsitys.....	6
2.4 Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet	7
3 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN	7
3.1 Oppimisympäristöt	7
3.2 Toimintakulttuuri	8
4 OPINTOJEN LAAJUUS JA RAKENNE	8
4.1 Opintojen laajuus	8
4.2 Opintojen rakenne	9
5 OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN	9
6 OPPIMISEN ARVIOINTI	9
6.1 Arvioinnin tehtävä.....	9
6.2 Arviointi opintojen aikana.....	10
6.3 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksi lukeminen	10
6.4 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot	10
7 KUVATAIDE	11
7.1 Kuvataiteen yhteiset opinnot.....	12
7.2 Kuvataiteen teemaopinnot.....	19
7.3 Kuvataiteen pakolliset opinnot.....	22
7.4 Kuvataiteen valinnaiset opinnot.....	23
8. KÄSITYÖ	25
8.1 Käsityön yhteiset opinnot.....	26
8.2 Käsityön yhteisten opintojen opintokokonaisuudet.....	27
8.2.1 Työkalupakki	29
8.2.2 Käsityötarina	30

KEMIJÄRVI

LAPLAND

8.2.3 Luonnoksia ja luomuksia.....	31
8.2.4 Future	32
8.3 Keskeiset sisällöt yhteisissä opinnoissa	33
8.3.1 ESINE- JA TEKSTILIYMPÄRISTÖT	34
8.3.2 PUKEUTUMINEN.....	35
8.3.3 PALVELUYMPÄRISTÖT	36
8.3.4 RAKENNETUT JA LUONNONYMPÄRISTÖT.....	37
8.4 Käsityön teemaopinnot.....	38
8.5 Käsityön teemaopintojen keskeiset sisällöt	40
8.6 Aikuisten käsityön opetus	41
8.7 Työtavat käsityön opetuksessa	42
8.8 Oppimisen arviointi käsityön opetuksessa	43

1 OPETUSSUUNNITELMA

1.1 Opetussuunnitelmajärjestelmä ja opetussuunnitelman perusteet

Taiteen perusopetuksen ohjausjärjestelmän osia ovat

- laki (633/1998) ja asetus (813/1998) taiteen perusopetuksesta
- Opetushallituksen määräys taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma.

Taiteen perusopetuksesta annetun lain (633/1998) 5 §:n mukaan Opetushallitus päättää taiteenaloittain taiteen perusopetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä (opetussuunnitelman perusteet). Opetushallitus päättää myös oppilaan arvioinnista ja todistukseen merkittävistä tiedoista (laki taiteenperusopetuksesta, 8 §). Taiteen perusopetus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja oppilaan arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä.

Tässä opetussuunnitelmassa Kemijärven kansalaisopiston paikallinen osuus ja oppimäärien tarkennukset on lisätty sinisellä värillä.

1.2 Opetussuunnitelman laatiminen

Kansalaisopisto tarjoaa lapsille yleisen taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti opetusta kuvataiteessa ja käsityössä. Opetussuunnitelman hyväksyy Kemijärven kaupungin hyvinvointilautakunta elokuussa 2018. Opetussuunnitelma on tehty Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti huomioiden paikallisen toimintakulttuurin ja toimipaikkojen olosuhteet.

Opetussuunnitelmaa laadittaessa on huomioitu oppilaiden yksilölliset tarpeet ja valmiudet, taiteenalan traditio ja paikallinen kulttuuriperintö, taiteenalan kansalliset ja kansainväliset muutokset, jatko-opintojen vaatimukset sekä oppilaitoksen ja sen toimintaympäristön ja toimintakulttuurinen omaleimaisuus.

Opetussuunnitelma on laadittu yhteistyössä Meri-Pohjolan opistopiirin kanssa, mikä on vahvistanut Kemijärven kansalaisopiston henkilökunnan osaamista ja yhdessä tekemistä niin

omassa kansalaisopistossa kuin eri kansalaisopistojen kanssa. Yhteistyö eri tahojen kanssa tukee opetussuunnitelmaprosessin onnistumista käytännössä. Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelma on elävä asiakirja, jonka toteutumista tarkistetaan aktiivisesti.

1.3 Opetussuunnitelman sisältö

Opetussuunnitelma sisältää seuraavat asiat sen mukaan, kuin näissä taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määrätään:

- oppilaitoksen toiminta-ajatus
- oppilaitoksen arvot, oppimiskäsitys, oppimisympäristö ja työtavat
- oppilaitoksen toimintakulttuuri
- opetuksen rakenne ja laajuus
- opetuksen yleiset tavoitteet
- yhteisten opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet
- teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet, *joita täydennetään myöhemmin*
- oppimisen arviointi
- opetussuunnitelman perusteissa kuvataan yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet
- oppimäärän yksilöllistäminen
- oppilaaksi ottamisen periaatteet
- yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa
- toiminnan jatkuva kehittäminen

Opetussuunnitelma on pyritty laatimaan niin selkeästi, että myös oppilas ja hänen huoltajansa voivat saada opinnoista riittävästi tietoa. Arvioimme säännöllisesti antamaamme koulutusta ja osallistumme toimintamme ulkopuoliseen arviointiin [Laki taiteen perusopetuksesta (633/1998) 7 § (muutettu lailla 1301/2013)].

[Kansalaisopistossa seurataan, arvioidaan ja kehitetään edelleen opetussuunnitelman toteutumista.](#)

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 5 a §:n mukaan (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden kanssa.

[Taiteen perusopetussuunnitelma on elävä asiakirja, jota päivitetään kansalaisopiston toimintakulttuurin muutosten mukaisesti.](#)

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISET TAVOITTEET

2.1 Taiteen perusopetuksen tehtävä

Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta. Taiteen perusopetuksen tehtävänä on tarjota oppilaille mahdollisuuksia opiskella taidetta pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Opetuksella edistetään taidesuhteen kehittymistä ja elinikäistä taiteen harrastamista. Opetus kehittää taiteenalalle ominaista osaamista ja antaa lisävalmiuksia hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Taiteen perusopetuksen tehtävänä on rakentaa kestävää tulevaisuutta taiteen keinoin. Opetus perustuu moniarvoiselle ja uudistuvalla kulttuuriperinnölle. Taiteenalan opetuksessa vahvistetaan oppilaan omaehtoisen ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja. Opinnot tukevat oppilaiden luovan ajattelun, ongelman ratkaisukyvyn ja osallisuuden kehittymistä. Taiteen perusopetus vahvistaa oppilaiden identiteettien rakentumista ja kulttuurisen lukutaidon kehittymistä sekä paikallisen *kulttuurin tietämyksen tuntemusta*.

Taiteen perusopetus luo edellytyksiä taiteen ja taidekasvatuksen kehittämiseksi Suomessa. Taiteen perusopetuksen tehtävää toteutetaan yhteistyössä ja suunnitelmallisesti muiden taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja toimijoiden kanssa paikallisesti ja valtakunnallisesti.

Kemijärven kaupungin kansalaisopiston tehtävä

Kansalaisopisto järjestää kädentaitoihin, musiikkiin, muihin taideaineisiin liittyvää terveyttä ja hyvinvointia edistävää sekä yhteiskunnallista ja humanistista koulutusta. Kansalaisopisto toimii yhteistyössä kaupungin muiden hallinto- ja koulutusta järjestävien toimijoiden kanssa. Työtämme tukevat kyläyhdistykset, asukkaat, yritykset ja muut kansalaisopistot. Tarjoamme yleistä taiteen perusopetusta kuvataiteessa ja käsityössä.

2.2. Kemijärven kansalaisopiston arvot

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat arvoperustaan, jonka mukaan taiteen perusopetus rakentuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukselle. Ihminen rakentaa elämänsä toimimalla vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristönsä kanssa. Taiteen perusopetus perustuu käsitykseen jokaisen ihmisen ainutlaatuisuudesta ja arvokkuudesta yksilönä ja yhteisöjen jäsenenä. Opetuksessa edistetään sukupuolten tasa-arvoa ja kunnioitetaan sukupuolen moninaisuutta. Opetus tukee ihmisenä kasvamista ajattelun taitoja ja luovuutta kehittämällä.

Opetuksen lähtökohtana ovat kullekin taiteenalalle ominaiset tiedon tuottamisen ja esittämisen tavat. Taiteeseen sisältyvät esteettisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden kysymykset ohjaavat pohtimaan ja arvioimaan, mikä elämässä on merkityksellistä ja arvokasta.

Taiteen perusopetuksessa luodaan pohjaa sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväälle tulevaisuudelle. Kansalaisopisto tukee omassa toiminnassaan kaupungin vision ja suunnitelman onnistumista. Kemijärven kansalaisopisto tarjoaa tasapuolisesti, monipuolista ja asiakaslähtöistä opetusta kaiken ikäisille koko toiminta-alueellaan. Toimintamme on avointa, osallistavaa, luovaa, joustavaa, jota tehdään yhteistyössä asiakkaiden ja ammattitaitoisen opettajien ohjaamina. Olemme ajanhengessä mukana.

2.3 Oppimiskäsitys

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet perustuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan tavoitteiden suuntaisesti sekä itsenäisesti, että yhdessä muiden kanssa. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista.

Kokemukset ja vuorovaikutus ympäristön kanssa samoin kuin eri aistien käyttö ja kehollisuus ovat oppimisen kannalta olennaisia. Taiteen perusopetuksessa oppiminen on yksilöllistä ja yhteisöllistä tietojen ja taitojen rakentamista, joka vahvistaa oppilaan kulttuurista osallisuutta ja edistää hänen hyvinvointiaan. Oppiminen on kaikilla taiteenaloilla kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi, joka kehittää oppilaan tietoja ja taitoja monipuolisesti. Se on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään kokemuksiaan, tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen. Harjoittelu ja harjoittelemaan oppiminen ovat merkityksellisiä taitojen kehittymisen kannalta. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ja kannustava ohjaus ja palaute vahvistavat oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta.

2.4 Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tavoitteena on elinikäisen taidesuhteen ja kulttuurisen osallisuuden edistäminen. Taiteenalan yleisen oppimäärän opinnot tarjoavat innostavia ja monipuolisia mahdollisuuksia taiteen tekemiseen ja kokemiseen sekä taiteesta nauttimiseen. Oppilaita kannustetaan pohtimaan taiteen merkitystä omassa elämässä sekä vaikuttamaan omaan elinympäristöönsä taiteen keinoin.

Yleisen oppimäärän tavoitteena on oppimisen ilon, opiskelumotivaation ja luovan ajattelun edistäminen. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden yksilölliset oppimisen tarpeet ja lähtökohdat. Oppilasta kannustetaan ja ohjataan valitsemaan itselleen merkityksellisiä tapoja *tehdä taidetta niin yksin kuin yhdessä*.

Lisäksi pidetään tärkeänä turvallisuutta, yksilön tarpeellisuuden tunnetta, vaikuttamismahdollisuutta ja elämyksiä - elämänsisällön tuottamista.

Yleisen oppimäärän opinnoissa oppilaat kokeilevat, harjoittelevat ja soveltavat taiteenalan ilmaisukeinoja moniaistisesti. Opetus tukee oppilaiden ajattelun taitojen ja monilukutaidon kehittymistä myös taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntämällä.

Oppilasta kannustetaan myös tutustumaan paikalliseen ja kansallisiin taiteenaloihin historiallisesta ja yhteiskunnallisesta näkökulmasta.

3 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

3.1 Oppimisympäristöt

Kemijärven kansalaisopistolla ei ole omia opetustiloja vaan yleistä taiteen perusopetusta tarjotaan kaupungin peruskouluilla ja kylätaloilla koulupäivän yhteydessä tai iltaisin. Opetusta suunnitellaan yhteistyössä koulujen ja muiden toimijoiden kanssa sekä tuetaan opintojen jatkuvuutta. Lähtökohtana on, että oppimisympäristöt ovat fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallisia. Ne ovat ilmapiiriltään avoimia, myönteisiä, kannustavia ja innostavia kehittämään oppilaiden osaamista.

Monipuolisten oppimisympäristöjen tarkoituksena on tukea oppilaiden kasvua ja innostaa heidät oppimiseen. Ne myös tarjoavat jokaiselle oppilaalle mahdollisuuden onnistumiseen ja osaamisen kokemuksiin. Tavoitteena on, että oppimisympäristöt luovat edellytykset taiteenalalle ominaiseen aktiiviseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa.

Tavoitteena on myös luoda edellytyksiä taiteiden välisen osaamisen kehittämiseen.

Oppimisympäristöjen suunnittelussa ja kehittämisessä otetaan huomioon oppilaiden tarpeet, taidot ja kiinnostuksen kohteet sekä oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuva osaamisen karttuminen.

Asianmukaiset tilat, työvälineet ja materiaalit sekä tieto- ja viestintäteknologian tarkoituksenmukainen käyttö antavat mahdollisuuden taiteenalan opiskeluun opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Oppimisympäristöjen valinnassa otetaan huomioon oppilaitoksen ulkopuolisten toimijoiden tarjoamat mahdollisuudet. Erilaiset yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja.

3.2 Toimintakulttuuri

Taiteen perusopetuksen oppilaitoksen toimintakulttuuri muotoutuu työtä ohjaavien normien tulkinnasta, vakiintuneista käytännöistä sekä sen jäsenten ajattelu- ja toimintatavoista. Yhteinen toimintakulttuuri edistää taiteen perusopetuksen tehtävän, arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaisen opetuksen toteuttamista. Toimintakulttuuri tulee näkyväksi kaikessa toiminnassa ja vaikuttaa oppilaan kokemukseen osallisuudesta ja opetuksen laadusta.

Taiteen perusopetuksessa on tavoitteena luoda oppimista ja kestävää hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria, mikä edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan. Kannustavassa toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisten kautta. Arjen valinnoissa ja toiminnassa otetaan huomioon kestävä elämäntapa, kulttuurinen monimuotoisuus ja kielitietoisuus. Yhteinen toimintakulttuuri ohjaa myös taiteenalaan liittyvien oikeudellisesti suojeltujen etujen kuten sananvapauden, yksityisyyden suojan ja tekijänoikeuksien tuntemiseen.

Kansalaisopistossa pyritään varmistamaan taiteen perusopetuksen jatkuvuus tekemällä yhteistyötä Kemijärvellä toimivien taiteen perusopetusta antavien toimijoiden kanssa. Kurssit suunnitellaan lukuvuosittain siten, että oppilaalla on mahdollisuus niin yksilö kuin ryhmäopetukseen. Kursseja pyritään tarjoamaan tasapuolisesti eri kansalaisopiston toimipaikoissa kuitenkin käytettävissä olevat resurssit huomioiden. Opetuksen suunnittelussa huomioidaan myös huoltajien ja oppilaiden toiveita. Oppilastöille järjestetään näyttelyitä opintojen aikana kaupungin omissa tiloissa ja muiden tapahtumien yhteydessä. Kansalaisopiston taiteen perusopetusryhmiä markkinoidaan opiston opinto-ohjelmissa, opiston verkkosivuilla ja paikallislehdissä sekä sosiaalisessa mediassa.

Uusiksi taiteen perusopetuksen oppilaisiksi voivat hakeutua kaikki alakouluiästä alkaen vuosittain ilmoittautumisaikana lukuvuoden alussa. Opintonsa aloittaneille pyritään takamaan jatkuvuus opinnoissa.

4 OPINTOJEN LAAJUUS JA RAKENNE

4.1 Opintojen laajuus

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on 500 tuntia, josta yhteisten opintojen laskennallinen laajuus on 300 tuntia ja teemaopintojen 200 tuntia. Laskennallisen laajuuden tunti on 45 minuuttia.

Yhteisten opintojen kesto on keskimäärin neljästä viiteen vuoteen ja teemaopinnot kahdesta kolmeen vuoteen.

Yleisen oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta järjestettäessä pyritään joustavuuteen niin, että taiteenala, oppilaan ikä, aiemmin hankitut taidot ja tiedot sekä käytettävät opetusmenetelmät otetaan huomioon.

4.2 Opintojen rakenne

Yleisen oppimäärän opinnot eri taiteenaloilla muodostuvat taiteenalan yhteisistä opinnoista ja teemaopinnoista sekä mahdollisesta varhaisiänkasvatuksesta. Yhteisten opintojen ja teemaopintojen valtakunnalliset tavoitteet ja keskeiset sisällöt määritellään tässä opetus-suunnitelman perusteissa taiteenaloittain. Yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen laajentaminen. Koulutuksen järjestäjä voi tarjota keskenään vaihtoehtoisia teemaopintojen opintokokonaisuuksia.

Opetussuunnitelmassa on määritelty yhteisten opintojen ja teemaopintojen opinto-kokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet valtakunnallisten opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Kansalaisopisto ei tarjoa taiteen perusopetusta varhaiskasvatuskäisille. Taiteen perusopetusta voidaan järjestää myös aikuisille.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän kesto: Yhteiset opinnot 300 h 4-5 vuotta 6.-7. - vuotiaasta alkaen. Teema opinnot 200 h 2-3 vuotta.

5 OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN

Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan menettelytavat, joiden avulla voidaan tarvittaessa yksilöllistää oppimäärää vastaamaan oppilaan opiskelu- ja oppimisedellytyksiä. Oppimäärää yksilöllistettäessä menettelyt dokumentoidaan koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Oppilaalle laaditaan tällöin esimerkiksi henkilökohtainen opiskelusuunnitelma yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Yksilöllistäminen voi tarkoittaa tavoitteiden, sisältöjen, opiskeluajan, opetuksen toteuttamistavan, tarvittavien tukitoimien ja arviointimenettelyn yksilöllistämistä. Yksilöllistäminen tehdään niin, että oppilas voi kehittää taitojaan omista lähtökohdistaan. Mahdollisuudesta yksilöllistää oppimäärää annetaan tietoa huoltajille.

6 OPPIMISEN ARVIOINTI

6.1 Arvioinnin tehtävä

Arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan oppimista, tukea hänen edistymistään opinnoissa ja kehittää hänen edellytyksiään itsearviointiin. Palautteella ohjataan oppilasta omien tavoitteiden suuntaiseen

opiskeluun sekä oman oppimisprosessin ymmärtämiseen. Oppilaan työskentelyä arvioidaan monipuolisesti. Arviointi on oppimiseen kannustavaa, oikeudenmukaista ja eettisesti kestävää.

6.2 Arviointi opintojen aikana

Oppilaan oppimista ohjataan ja arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin eri vaiheissa. Arviointi ja sen pohjalta annettava jatkuva palaute on vuorovaikutteista ja edistää oppilaiden osallisuutta. Oppilaita ohjataan oman oppimisen pohdintaan itsearviointi- ja vertaisarviointitaitoja kehittämällä. Oppilaita rohkaistaan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä sekä antamaan rakentavaa palautetta. Arviointi opintojen aikana perustuu opetussuunnitelmassa kuvattuihin yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuuksien tavoitteisiin. Opintojen aikaisessa arvioinnissa otetaan huomioon näissä opetussuunnitelman perusteissa kuvatut taiteenalan yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet. Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Oppilasta perehdytetään taiteenalan arvioinnin, periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista opintokokonaisuuksista koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmassaan päättämällä tavalla. Yleisen oppimäärän opintojen aikaista arviointia täsmennetään taiteenaloittain näissä taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa.

6.3 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksi lukeminen

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustaminen tehdään perustuen selvityksiin oppilaan opinnoista tai näyttöihin osaamisesta sekä suhteessa kunkin hyväksi luettavan opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin. Myös oppilaan siirtyessä opiskelemaan oppimäärästä toiseen osaamisen tunnustamisessa ja opintojen hyväksi lukemisessa menetellään, kuten edellä on kuvattu.

6.4 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Oppilaalle annetaan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut sekä yleisen oppimäärän yhteiset opinnot että teemaopinnot. *Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus*

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistuksen sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi

KEMIJÄRVI

LAPLAND

- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän yhteiset opinnot
- kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän teemaopinnot
- kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- ministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman
- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus voi sisältää liitteitä.

Oppilaalle annetaan pyydetessä osallistumistodistus suorittamastaan taiteenalan yleisen oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee sen muusta syystä.

7 KUVATAIDE

Kuvataiteen yleisen oppimäärän opetuksen tehtävänä on tukea oppilaan kasvua, itsetuntemusta, identiteetin rakentumista ja oman sekä muiden kulttuurien tuntemusta kuvataiteen keinoin. Opetus vahvistaa oppilaan kokemusta itsestään visuaalisen kulttuurin aktiivisena toimijana sekä luovana ja vastuullisena yhteisön jäsenenä. Opinnot kehittävät visuaalisen havainnoinnin, ajattelun, ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja sekä luovat edellytyksiä uuden oppimiselle.

Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin jatkuvaa muuntumista ja avoimia rajoja. Oppilaille on mahdollisuus opinnoissaan syventyä heille merkityksellisiin sisältöihin, teemoihin ja ilmaisun keinoihin. Opetuksessa painotetaan oppilaiden omaa kokemusmaailmaa, joka luo pohjan oivalluksia herättävälle oppimiselle ja tekemisen ilolle. Oppilasta kannustetaan nauttimaan kuvataiteesta sekä arvostamaan omaa ja muiden taiteellista työtä.

Opintojen edetessä oppilas oppii tulkitsemaan ja arvioimaan kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria eri näkökulmista. Opetuksessa kannustetaan pohtimaan taiteiden ja tieteiden yhteyksiä sekä löytämään niistä uusia oivalluksia, käyttämään taiteen toimintatapoja yhteistyön, vuorovaikutuksen, osallistumisen ja vaikuttamisen välineenä. Opinnot luovat perustaa oppilaan omakohtaisen taidesuhteen kehittymiselle ja kuvataiteen elinikäiselle harrastamiselle.

7.1 Kuvataiteen yhteiset opinnot

Kuvataiteen yleisen oppimäärän opinnoissa yhteiset opinnot ovat 300 tuntia. Ne sisältävät viisi (5) eri opintokokonaisuutta, jotka on jaettu erimittaisiin opintojaksoihin.

Tavoitteet

Taiteenalan perustaitojen hankkiminen, rohkaista ja tukea oppilaan kuvallista ilmaisua, omakohtaisen taidesuhteen muotoutumista ja identiteetin rakentumista.

Taidesuhde

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilaan taidekäsitteiden ja itsetuntemuksen kehittymistä tavoitteellisen kuvailmaisun kautta
- kannustaa oppilasta oman ilmaisun kehittämiseen kuvallisen työskentelyn ja sen reflektoinnin avulla
- innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kuvailmaisun keinoihin ja prosesseihin, taiteiden välisiin työskentelytapoihin sekä hänelle merkitykselliseen taiteeseen

Visuaalinen lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen
- kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia kuvia, median ilmiöitä ja ympäristön visuaalisuutta
- ohjata oppilasta tulkitsemaan visuaalista kulttuuria eri näkökulmasta
- kannustaa oppilasta käyttämään erilaisia kuvatulkinnan keinoja, jatkamaan tulkintojaan ja keskustelemaan niistä
- innostaa oppilasta pohtimaan kuvataidetta historiallisesta, kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta

Osallisuus ja vaikuttaminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta pohtimaan kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja
- rohkaista oppilasta tarkastelemaan omassa kuvailmaisussa ja toiminnassa ilmeneviä arvoja
- ohjata oppilasta kriittisen ajattelun kehittämiseen
- kannustaa oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja ottamaan kantaa taiteen keinoin

Keskeiset sisällöt

Tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

- tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista
- harjoitellaan visuaalista havaitsemista, ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista
- kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia
- hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa

Omat kuvat

- tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä
- pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin

Taiteen maailmat

- tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja
- tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä
- hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan
- tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön

Visuaalinen ympäristö

- tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja
- harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista

YHTEISTEN OPINTOJEN OPINTOKOKONAISUUDET (300h)

OPINTOKOKONAISUUS 1

OPINTOKOKONAISUUS 2

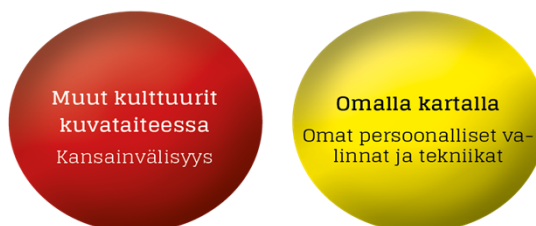
OPINTOKOKONAISUUS 3

OPINTOKOKONAISUUS 4

OPINTOKOKONAISUUS 5

Opintokokonaisuus 1 (yht. 60h)

Taidemaistiaiset (30h)

Sisältö:

- inspiroidutaan ja tutustutaan eri taiteenaloihin tavoitteena innostaa taiteiden välisiin työskentelytapoihin sekä oppilaalle merkitykselliseen taiteeseen
- omien luontaisten mielenkiinnon kohteiden etsiminen eri taiteista
- leikkimällä ja tutkimalla oppiminen

Tavoitteet:

- innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kuvailmaisun keinoihin ja prosesseihin, sekä taiteiden välisiin työskentelytapoihin.
- innostaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti

Yhdessä tutkien (30h)

Sisältö:

- luokkaan ja turvalliseen tekemiseen tutustuminen kaverit huomioiden
- erilaisiin materiaaleihin ja työvälineisiin tutustuminen
- välinehuollon harjoittelua
- leikkimällä ja tutkimalla oppiminen

Tavoitteet:

- innostaa oppilasta monipuolisesti kuvailmaisun keinoihin ja prosesseihin
- innostaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen

Opintokokonaisuus 2 (yht. 60h)

Elämäni kuvat (20h)

Sisältö:

- oman elämänpiirin kuvittaminen
- omien havaintojen ja kokemusten kuvittaminen

Tavoitteet:

- kannustaa ja innostaa oppilasta tutkimaan ja havainnoimaan ympäristöä visuaalisuutta moniaistisesti

- tukea oppilaan itsetuntemuksen kehittymistä oman kuvailmaisun kautta
- rohkaista oppilasta omaan kuvailmaisuun

Kuvataiteen alkujuurella (10h)

Sisältö:

- tutustutaan kuvataiteen historiaan keskustellen ja katsellen kuvia

Tavoitteet:

- tukea oppilaan taidekäsityksen kehittymistä
- kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia kuvia
- ohjata oppilasta tulkitsemaan visuaalista kulttuuria eri näkökulmasta
- innostaa oppilasta pohtimaan kuvataidetta historiallisesta näkökulmasta

Etsin ja kokeilen (30h)

Sisältö:

- oman ideoinnin ja ilmaisun korostaminen
- kuvataiteen erilaisiin tekniikoihin ja peruskäsitteisiin tutustuminen
- mediataiteeseen tutustuminen
- taidehistoriaan tutustuminen

Tavoitteet:

- tukea oppilaan taidekäsityksen ja itsetuntemuksen kehittymistä tavoitteellisen kuvailmaisun kautta
- kannustaa oppilasta oman ilmaisun kehittämiseen kuvallisen työskentelyn ja sen reflektoinnin avulla
- innostaa oppilasta tutustumaan kuvailmaisun keinoihin ja prosesseihin, erilaisiin työskentelytapoihin sekä hänelle merkitykselliseen taiteeseen
- kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia kuvia, median ilmiöitä ja ympäristön visuaalisuutta
- innostaa oppilasta pohtimaan kuvataidetta historiallisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta
- kannustaa oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään

Opintokokonaisuus 3 (yht. 60h)

Puhetta taiteesta (10h)

Sisältö:

- erilaisten teosten tutkiminen
- taiteen eri lajeihin tutustuminen
- taidefilosofian alkeet

Tavoitteet:

- kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia kuvia ja tutustumaan monipuolisesti kuvailmaisun keinoihin ja hänelle merkitykselliseen taiteeseen

- tukea oppilaan taidekäsityksen kehittymistä
- kannustaa oppilasta käyttämään erilaisia kuvatulkinnan keinoja, jatkamaan tulkintojaan, keskustelemaan niistä ja ilmaisemaan näkemyksiään
- innostaa oppilasta pohtimaan kuvataidetta historiallisesta, kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta

Median kuvat (20h)

Sisältö:

- median ilmiöihin ja mediaympäristöihin tutustuminen

Tavoitteet:

- innostaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti
- kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia kuvia, median ilmiöitä ja ympäristön visuaalisuutta
- ohjata oppilasta tulkitsemaan median ilmiöitä visuaalisesta näkökulmasta ja jatkamaan omia tulkintojaan ja keskustelemaan niistä
- innostaa oppilasta pohtimaan mediakulttuuria yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta sekä siinä ilmeneviä arvoja
- rohkaista oppilasta tarkastelemaan omia arvojaan mediaan liittyvässä kuvailmaisussaan ja toiminnassaan
- ohjata oppilasta kriittisen ajattelun kehittämiseen

Sano se omin kuvin (30h)

Sisältö:

- kuvataiteen keinoin vaikuttaminen, kantaa ottaminen ja osallisuus, omien arvojen pohtiminen

Tavoitteet:

- kannustaa oppilasta oman ilmaisun kehittämiseen kuvallisen työskentelyn ja sen reflektoinnin avulla
- kannustaa oppilasta pohtimaan kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja
- rohkaista oppilasta tarkastelemaan omassa kuvailmaisussaan ja toiminnassaan ilmeneviä arvoja.
- ohjata oppilasta kriittisen ajattelun kehittämiseen
- kannustaa oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja ottamaan kantaa taiteen keinoin

Opintokokonaisuus 4 (yht. 60h)

Kuvanlukutaito (30h)

Sisältö:

- kuva-analyysimenetelmiin tutustuminen
- omien ja muiden kuvien analysointi

Tavoitteet:

- tukea oppilaan taidekäsityksen ja itsetuntemuksen kehittymistä tavoitteellisen kuvailmaisun kautta
- kannustaa oppilasta oman ilmaisun kehittämiseen kuvallisen työskentelyn ja sen reflektoinnin avulla
- kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia kuvia
- kannustaa oppilasta käyttämään erilaisia kuvatulkinnan keinoja, jatkamaan omia tulkintoja ja keskustelemaan niistä
- innostaa oppilasta pohtimaan kuvataidetta historiallisesta, kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta
- kannustaa oppilasta pohtimaan kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja
- ohjata oppilasta kriittisen ajattelun kehittämiseen

Taidekentällä (10h)

Sisältö:

- paikalliseen taiteeseen tutustuminen
- taiteen eri instituutioihin ja -kulttuurikohteisiin tutustuminen
- taiteen ammattilaisten työskentelyyn tutustuminen

Tavoitteet:

- innostaa oppilasta tutustumaan taiteen kenttään, -prosesseihin ja työskentelytapoihin

Yhteisötaide (20h)

Sisältö:

- yhteisötaiteeseen tutustuminen
- yhteisötaiteellinen projekti

Tavoitteet:

- kannustaa oppilasta toimimaan ja osallistumaan erilaisiin ryhmiin ja yhteisöihin yhteisötaiteen keinoin
- innostaa oppilasta pohtimaan kuvataidetta historiallisesta kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta
- kannustaa oppilasta pohtimaan yhteisötaiteessa ilmeneviä arvoja

Opintokokonaisuus 5 (yht. 60h)

Muut kulttuurit kuvataiteessa (30h)

Sisältö:

- eri kulttuurien visuaaliseen taiteeseen tutustuminen ja kansainvälisyys

Tavoitteet:

- innostaa oppilasta pohtimaan kuvataidetta historiallisesta, kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta
- innostaa ja rohkaista oppilasta tutustumaan eri kulttuurien visuaaliseen taiteeseen

Omalla kartalla (30h)**Sisältö:**

- omien persoonallisten valintojen tekeminen omassa työskentelyssä
- töiden aiheeseen sopivien tekniikoiden valinta

Tavoitteet:

- kannustaa oppilasta omaan ilmaisuun kuvallisen työskentelyn ja sen reflektoinnin avulla
- kannustaa oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään taiteen keinoin

7.2 Kuvataiteen teemaopinnot

Kuvataiteen yleisen oppimäärän opinnoissa teemaopinnot ovat 200 tuntia. Teemaopinnoissa on kaksi (2) opintokokonaisuutta, jotka sisältävät eri mittaisia opintojaksoja. Opintokokonaisuuksista toinen on pakollinen ja toinen vapaasti valittava, joissa korostuvat yhteistyö, taiteidenvälisyys ja omat kiinnostuksen kohteet. Teemaopintojen opintokokonaisuuksia voi suorittaa yhteisten opintojen rinnalla tai niiden jälkeen.

Tavoitteet

Oppilaan yhteisissä opinnoissa hankkimien taitojen laajentaminen, kuvallisen ajattelun ja ilmaisun syventäminen sekä tietojen sekä vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen.

Taidesuhde

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta taidekäsitteiden kehittämiseen tavoitteellisen kuvailmaisun, hänelle merkityksellisen taiteen ja oman oppimisen reflektoinnin kautta
- kannustaa oppilasta identiteettinsä pohdintaan erilaisia kuvia tekemällä ja niitä tulkitsemalla
- tukea oppilasta osaamisensa kehittämisessä tavoitteidensa ja näkemystensä mukaisessa itsenäisessä tai yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä
- rohkaista oppilasta käyttämään erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvailmaisun taitojaan

Visuaalinen lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen
- vahvistaa oppilaan kykyä käyttää kuvan kieltä, kuvallisia muuttujia ja kuvallisen kerronnan keinoja
- kehittää oppilaan taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan
- ohjata oppilasta laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemustaan

Osallisuus ja vaikuttaminen

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilasta hänen ilmaistessaan näkemyksiään taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista
- ohjata oppilasta ottamaan huomioon esteettiset, ekologiset ja eettiset arvot itsenäisesti ja ryhmässä toimiessaan
- kannustaa oppilasta kehittämään kriittistä ajatteluaan tarkastelemalla arvojen merkitystä omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- ohjata oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja mielipiteitään taiteen keinoin

Keskeiset sisällöt

Tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

- tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista
- harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista
- kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia
- hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa

Omat kuvat

- tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä
- pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin

Taiteen maailmat

- tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja
- tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä
- hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan

- tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön

Visuaalinen ympäristö

- tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja
- harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista

Pakolliset opinnot

Minä taiteentekijänä 80h

Taiteiden rajapinnoilla 30h

Taiteellinen esittäytyminen 40h

Valinnaiset opinnot

Tutkiva taide 50h

Ympäristö 50h

7.3 Kuvataiteen pakolliset opinnot

Taiteiden rajapinnoilla (30h)

Sisältö:

- toimitaan hyödyntäen taiteidenvälisyyttä ja yhteisöllisyyttä
- pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä
- hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan
- tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja taiteen ammattilaisten työhön.

Tavoitteet:

- tukea oppilasta yhteistoiminnallisessa taiteellisessa työskentelyssä
- kehittää oppilaan taitoa tutkia taidetta tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan
- ohjata ja tukea oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja mielipiteitään taiteen keinoin

Taiteellinen esittäytyminen (40h)

Sisältö:

- omien kiinnostuksen kohteiden valitseminen ja teosten esiin tuominen oppilaan valitsemalla tavalla• harjoitellaan sanallistamista
- tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin
- dokumentoidaan teoksia ja työskentelyä
- syvennetään itsearviointia.

Tavoitteet:

- kehittää oppilaan taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan
- ohjata oppilasta laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemustaan
- ohjata oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja mielipiteitään

Minä taiteen tekijänä (80h)

Sisältö:

- syvennetään ja kehitetään omaa itsenäistä työskentelyä omien kiinnostuksen kohteiden pohjalta
- tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista
- harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista
- kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia

KEMIJÄRVI

LAPLAND

- tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista, elämänpiiristä ja omista kuvista nousevia henkilökohtaisia merkityksiä
- dokumentoidaan teoksia ja työskentelyä
- syvennetään itsearviointia.

Tavoitteet:

- kannustaa oppilasta taidekäsityksen kehittämiseen tavoitteellisen kuvailmaisun, hänelle merkityksellisen taiteen ja oman oppimisen reflektoinnin kautta
- kannustaa oppilasta identiteettinsä pohdintaan erilaisia kuvia tekemällä ja niitä tulkitsemalla
- tukea oppilasta osaamisensa kehittämisessä tavoitteidensa ja näkemystensä mukaisessa itsenäisessä kuvallisessa työskentelyssä
- rohkaista oppilasta käyttämään erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvailmaisun taitojaan
- rohkaista ja tukea oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään, mielipiteitään, havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti
- vahvistaa oppilaan kykyä käyttää kuvan kieltä, kuvallisia muuttujia ja kuvallisen kerronnan keinoja
- kehittää oppilaan taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan
- ohjata oppilasta ottamaan huomioon esteettiset, ekologiset ja eettiset arvot itsenäisesti toimiessaan

7.4 Kuvataiteen valinnaiset opinnot

Tutkiva taide (50h)

Sisältö:

- hyödynnetään taiteen ja tieteen yhteyttä sekä digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.
- käsitellään taiteen historiallisia merkityksiä
- tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja

Tavoitteet:

- rohkaista oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti
- kehittää oppilaan taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan
- ohjata oppilasta laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemustaan.
- kannustaa oppilasta kehittämään kriittistä ajatteluaan tarkastelemalla arvojen merkitystä omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- innostaa oppilasta kekseliäisyyteen ja luovaan ongelmaratkaisuun
- kannustaa oppilasta taidekäsityksen kehittämiseen oman oppimisen reflektoinnin kautta

Ympäristö (50h)

Sisältö:

- tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja
- harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista
- dokumentoidaan teoksia ja työskentelyä
- syvennetään itsearviointia.

Tavoitteet:

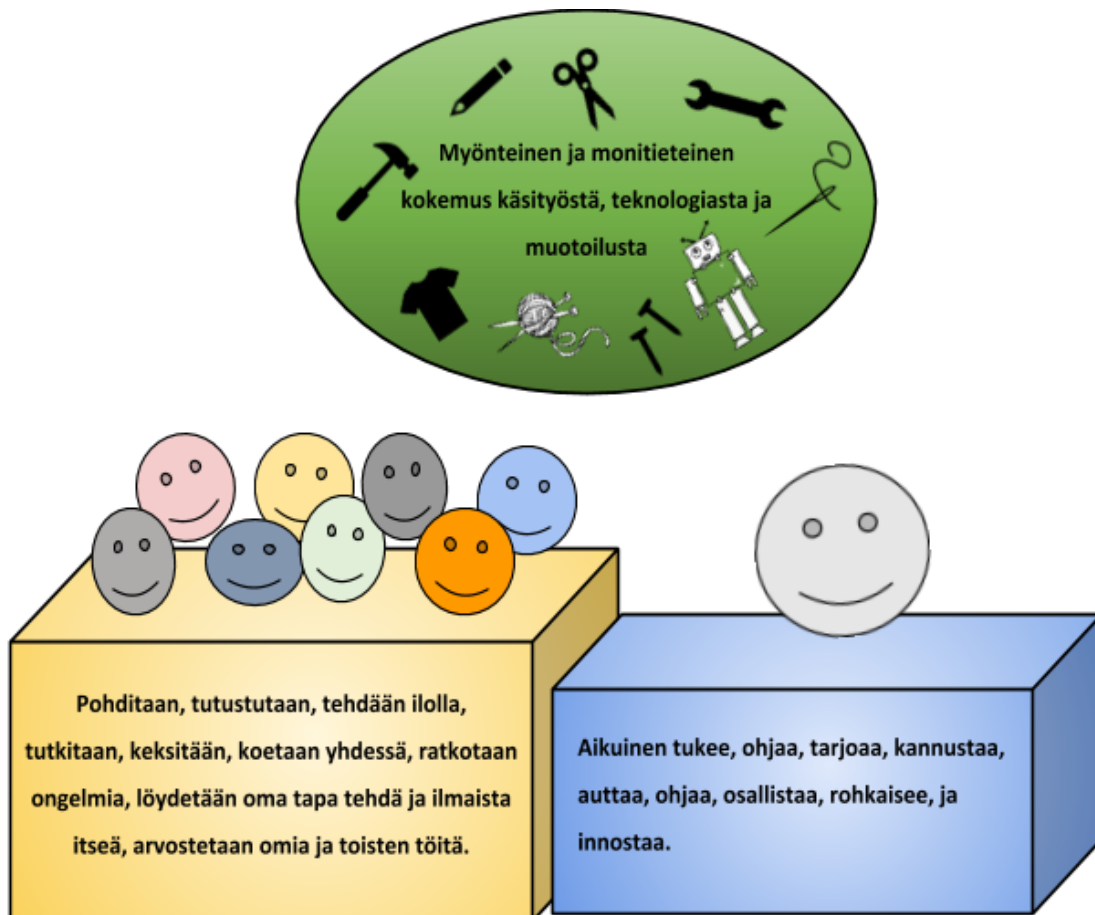
- rohkaista oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti
- kehittää oppilaan taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan
- ohjata oppilasta laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemustaan.
- kannustaa oppilasta kehittämään kriittistä ajatteluaan tarkastelemalla arvojen merkitystä omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- innostaa oppilasta kekseliäisyyteen ja luovaan ongelmaratkaisuun
- kannustaa oppilasta taidekäsityksen kehittämiseen oman oppimisen reflektoinnin kautta

8. KÄSITYÖ

Käsityön yleisen oppimäärän tehtävänä (Kuva 1.) on *tarjota* oppilaalle myönteisiä *kokemuksia* käsityöstä, muotoilusta ja teknologiasta. Opinnot *tukevat kasvua, itse-tuntemusta, omaa ilmaisua, ongelmanratkaisua* ja tekemisen tapaa. Käsityötaidot kehittyvät tutkivalla ja elämyksellisellä lähestymistavalla. Oppilasta *ohjataan* eri materiaalien, tekniikoiden ja työkalujen turvalliseen käyttöön kokeilun ja tekemisen kautta.

Kuva 1. Käsityön yleiset opinnot

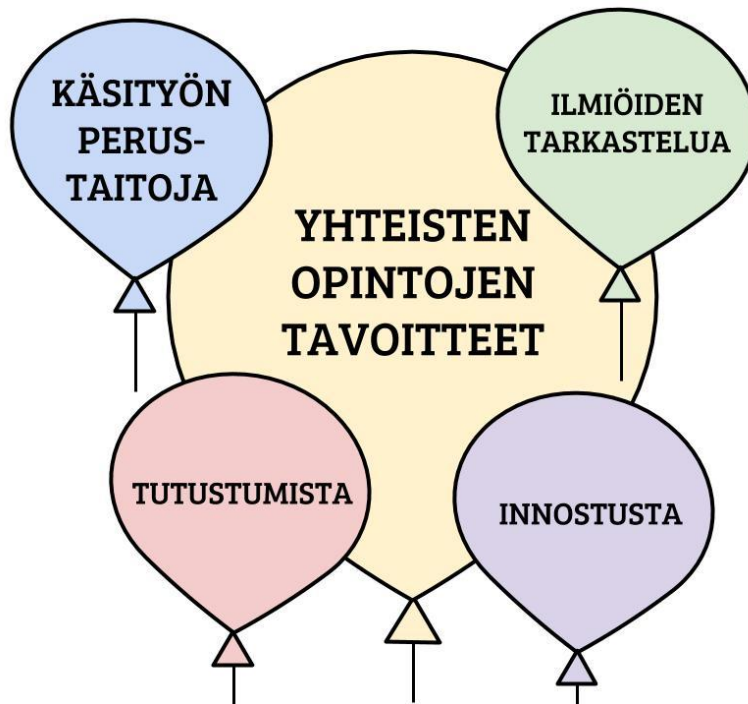
Opinnoissa pohditaan käsillä tekemisen ja käsityöläisyyden merkityksiä sekä *tutustutaan* paikalliskulttuuriin. Ympäristöä ja kulttuuria havainnoidaan ja havaintoja *sovelletaan* omassa työskentelyssä. Yhdessä *pohditaan* vastuullista kuluttamista ja tuottamista eri (ekologisesta, esteettisestä ja eettisestä) näkökulmista. Oppilaita *kannustetaan arvostamaan* omaa ja toisten käsityötä. Opinnot luovat perustaa elinikäiselle käsityöharrastukselle.

Opetuksen tavoitteena on *auttaa oppilasta näkemään* käsityö monitieteisenä ilmiönä. Käsityön, taiteiden ja tieteiden yhteyksiä tarkastelemalla löydetään uusia oivalluksia, ideoidaan ja valmistetaan uutta. Opettaja kuuntelee, ohjaa ja osallistaa rohkaisten ja innostaen.

8.1 Käsityön yhteiset opinnot

Tavoitteet

Käsityön yhteisten opintojen tarkoituksena (Kuva 2.) on *hankkia käsityön perustaidot*. Opintojen tavoitteena on *innostaa* oppilasta kehittämään käsityön tekemisessä, suunnittelussa ja toteuttamisessa tarvittavia taitoja. Opinnoissa *tutustutaan* käsityöhön, teknologiaan ja muotoiluun sekä *tarkastellaan* käsityötä yhteiskunnallisena, kulttuurisena ja monitieteisenä ilmiönä. Koulutuksen järjestäjä *määrittelee* yhteisten opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta.

Kuva 2. Yhteisten opintojen tavoitteet

8.2 Käsiyön yhteisten opintojen opintokokonaisuudet

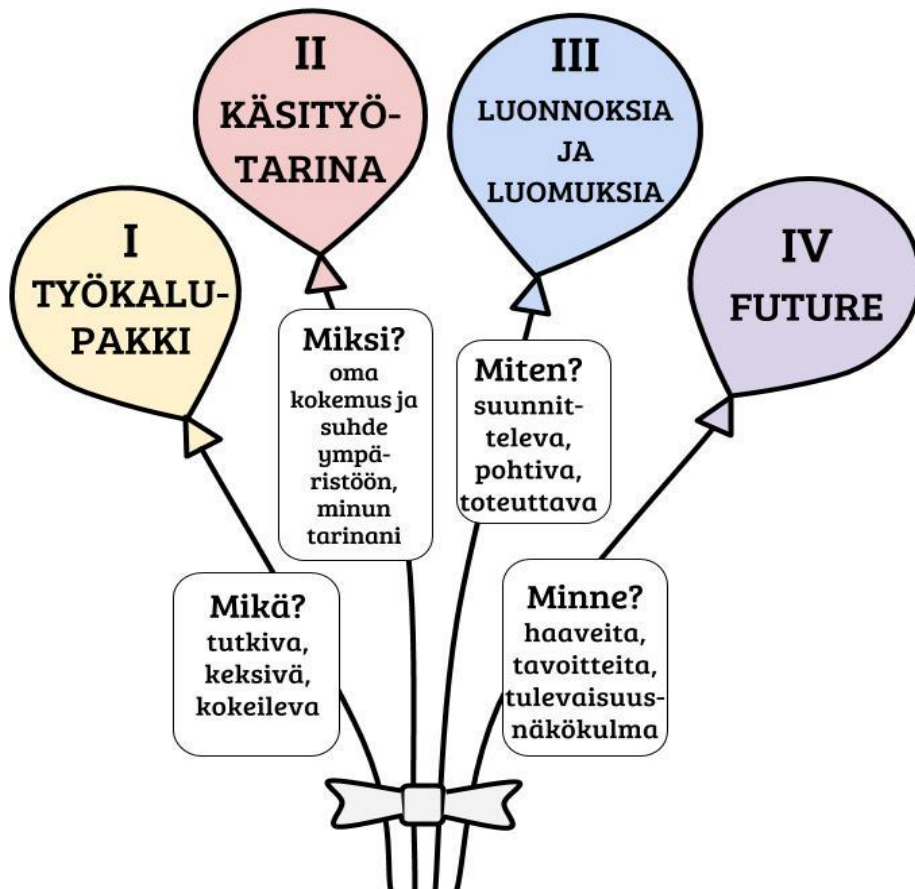
Käsiyön yhteisten opintojen opintokokonaisuuksiin (Kuva 3.) kuuluu neljä eri osa-aluetta.

1. Työkalupakki (tutkiva - keksivä- kokeileva) on 60 h kestävä opintokokonaisuus.

2. Käsiyötarina (oma kokemus - suhde ympäristöön - minun tarinani) on myös 60 h kestävä opintokokonaisuus.

3. Luonnoksia ja luomuksia (suunnitteleva - pohtiva - toteuttava) sekä

4. Future (haaveita - tavoitteita - tulevaisuusnäkökulma) ovat opintokokonaisuutena 60 h.

Kuva 3. Käsityön yhteisten opintojen opintokokonaisuudet.

8.2.1 Työkalupakki

opintokokonaisuus sisältää kolme opintojaksoa; tutkiva, keksivä ja kokeileva
Tuntimäärä n. 60 h

TUTKIVA	KEKSIVÄ	KOKEILEVA
perustaidot	uteliaisuus	uteliaisuus
turvallisuus	turvallisuus	turvallisuus
työohjeet ja -menetelmät	ymmärtää ohjeet	ymmärtää ohjeet ja soveltaa niitä omiin tarpeisiin
työvälineet, materiaalit ja tekniikat	työohjeiden, -menetelmien ja -järjestyksen yhteys lopputulokseen	työohjeiden, -menetelmien ja -järjestyksen yhteys lopputulokseen
	rohkaiseminen käyttämään materiaaleja ja tekniikoita monipuolisesti	rohkaiseminen käyttämään materiaaleja ja tekniikoita monipuolisesti
	työkalut toimimiseen vuorovaikutuksessa toisten kanssa	työkalut toimimiseen vuorovaikutuksessa toisten kanssa
työskentely yhteisissä tiloissa itsenäisesti, mutta yhdessä toimien	työskentely niin, että kaikki pääsevät osallisiksi toiminnasta	työskentely niin, että kaikki pääsevät osallisiksi toiminnasta
ympäristön havainnointi	ympäristön havainnointi	ympäristön havainnointi
motoriset taidot	motoriset taidot	motoriset taidot

Työkalupakki -opintokokonaisuudessa tavoitteena on oppia käsityön tekemiseen tarvittavaa perustietoutta ja -käsitteistöä, joita tarvitaan käsityötuotteiden valmistuksessa. Opinnoissa harjoitellaan käyttämään työvälineitä turvallisesti sekä toimimaan erilaisissa oppimisympäristöissä, sekä kokeillaan erilaisia tekniikoita ja materiaaleja. Motoriset taidot kehittyvät tekemisen kautta. Tavoitteena on oppia ymmärtämään ja tulkitsemaan työohjeita, -menetelmiä ja -järjestyksiä sekä hahmottamaan näiden kokonaisuuksia ja yhteyksiä lopputulokseen. Opinnoissa hyödynnetään opittua tietoutta ja työohjeita soveltaen niitä omiin töihin. Opintokokonaisuuden tavoitteena on oppia havainnoimaan ympäristöä ja toimimaan yhdessä vuorovaikutteisesti toisten huomioiden, niin että kaikki pääsevät osallisiksi toiminnasta.

8.2.2 Käsityötarina

opintokokonaisuus sisältää kolme opintojaksoa; oma kokemus, suhde ympäristöön ja minun tarinani
Tuntimäärä n. 60 h

OMA KOKEMUS	SUHDE YMPÄRISTÖÖN	MINUN TARINANI
<ul style="list-style-type: none"> lähtee minusta; ajatukset näkyväksi 	<ul style="list-style-type: none"> historian tuntemus ja perinteet 	<ul style="list-style-type: none"> lähtee minusta; ajatukset näkyväksi
<ul style="list-style-type: none"> oppijan aktiivisuus ja osallisuus 	<ul style="list-style-type: none"> oppijan aktiivisuus ja osallisuus 	<ul style="list-style-type: none"> oppijan aktiivisuus ja osallisuus
<ul style="list-style-type: none"> omakohtainen kokemus 	<ul style="list-style-type: none"> omakohtainen kokemus 	<ul style="list-style-type: none"> omakohtainen kokemus
<ul style="list-style-type: none"> käsityötaide 	<ul style="list-style-type: none"> kulttuurin tuntemus ja kulttuurinen moninaisuus 	<ul style="list-style-type: none"> käsityökipinä
<ul style="list-style-type: none"> ympäristön havainnointi 	<ul style="list-style-type: none"> käsityötaide 	<ul style="list-style-type: none"> tiedon ja taidon syventäminen
	<ul style="list-style-type: none"> ympäristön havainnointi 	<ul style="list-style-type: none"> ympäristön havainnointi
	<ul style="list-style-type: none"> käsityöyrittäjyyden traditio 	<ul style="list-style-type: none"> dokumentointi
	<ul style="list-style-type: none"> aihevalinnat yhä enenevässä määrin oppijan (oppilaslähtöisyys) kiinnostuksen kohteista lähtevää, mutta myös traditioiden siirtämistä 	<ul style="list-style-type: none"> aihevalinnat yhä enenevässä määrin oppijan (oppilaslähtöisyys) kiinnostuksen kohteista lähtevää, mutta myös traditioiden siirtämistä

Käsityötarina-opintokokonaisuus auttaa opiskelijaa syventämään tietojaan ja ymmärtämään käsityöilmäisyyden perusteista: käsityötaiteesta, kulttuuriperinnöstä ja taiteidenvälisyydestä sekä käsityön kulttuurisista merkityksistä. Opetuksen tavoitteena on innostaa oppilasta aktiiviseksi käsityökulttuurin havainnoijaksi, tekijäksi, toimijaksi ja kuluttajaksi. Opintokokonaisuus auttaa oppilasta näkemään käsityön elävänä kulttuuriperintönä ja auttaa ymmärtämään käsityöyrittäjyyden traditiota. Tavoitteena on tuoda näkyväksi oppilaiden ajatuksia, tunteita ja tulkintoja käsityöstä, ympäristöstä ja kulttuurista sekä kannustaa oppilasta pohtimaan käsityötä kulttuurisen

moninaisuuden näkökulmasta. Opintojaksossa Dokumentoidaan ja jaetaan tuotoksia sekä arvioidaan omaa työskentelyä.

8.2.3 Luonnoksia ja luomuksia opintokokonaisuus sisältää kolme opintojaksoa; pohtiva, suunnitteleva, toteuttava Tuntimäärä n. 60 h		
POHTIVA	SUUNNITTELEVA	TOTEUTTAVA
uteliaisuuden herättäminen	suunnitteluprosessi	
työskentelyn lähtökohtana oppilaan kiinnostus		
eettisyys, kestävä kehitys, vastuullisuus	eettisyys, kestävä kehitys, vastuullisuus	eettisyys, kestävä kehitys, vastuullisuus
oma ilmaisu	omat tavoitteet	omat tavoitteet
	kasvun tukeminen	kasvun tukeminen
itsetuntemus ja rohkeus	itsetuntemus ja rohkeus	itsetuntemus ja rohkeus
tunteet ja tulkinnat	tunteet ja tulkinnat	tunteet ja tulkinnat
kokemus käsityöstä	Ideasta toteutukseksi	Ideasta toteutukseksi
Tapa työskennellä: aktiivisuus ja osallisuus	Tapa työskennellä: ilmaisullisuus	
Tapa työskennellä: luova ongelmanratkaisu	Tapa työskennellä: tutkimus ja suunnittelu	
	Tapa työskennellä: luova ongelmanratkaisu	Tapa työskennellä: luova ongelmanratkaisu

Luonnoksia ja luomuksia -opintokokonaisuuden tavoitteena on ohjata ja tukea oppilasta oman ilmaisun löytämisessä. Tutkiminen, uteliaisuuden herättäminen ja oppilaan kiinnostus ovat enenevässä määrin lähtökohtia työskentelylle. Oppilas kehittää suunnittelu- ja ongelmanratkaisutaitoaan teknologiaosaamistaan sekä huomioi eettisyyden, kestävä kehityksen ja kulttuurin moninaisuuden näkökulman työskentelyn aikana. Opintokokonaisuuteen sisältyvän suunnitteluprosessin aikana pohditaan laajasti vaihtoehtoja ja mahdollisuuksia. Oma ilmaisu,

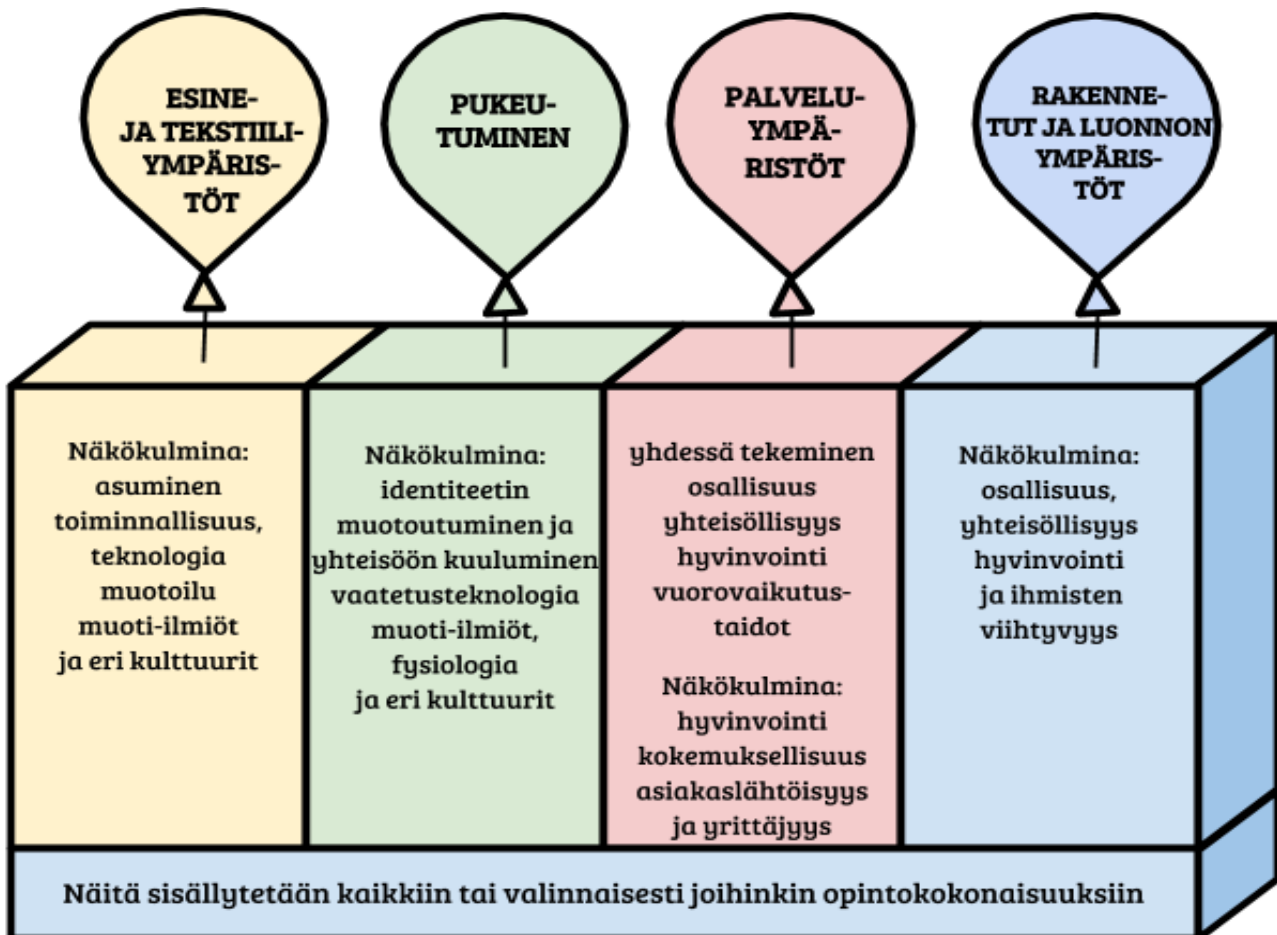
aktiivisen toimijan ja vastuullisen kuluttajan rooli sekä tutkimuksellinen ote tukevat oppilaan kasvua kädentaitojen tekijänä ja ymmärtäjänä.

8.2.4 Future opintokokonaisuus sisältää kaksi opintojaksoa; haaveita ja tavoitteita sekä tulevaisuusnäkökulma Tuntimäärä 60 - 90 h	
HAAVEITA JA TAVOITTEITA	TULEVAISUUSNÄKÖKULMA
<ul style="list-style-type: none"> • minä muotoilijana	<ul style="list-style-type: none"> • kestävä elämäntapa
<ul style="list-style-type: none"> • oppilaan aktiivisuus ja osallisuus	<ul style="list-style-type: none"> • elinikäinen harrastuneisuus
<ul style="list-style-type: none"> • oman toiminnan ja työn arvioinnin osaaminen	<ul style="list-style-type: none"> • omat valinnat
<ul style="list-style-type: none"> • yritteliäisyys	<ul style="list-style-type: none"> • kriittinen kuluttaja
<ul style="list-style-type: none"> • aihevalinnat yhä enenevässä määrin oppijan (oppilaslähtöisyys) kiinnostuksen kohteista lähtevää, mutta myös traditioiden siirtämistä	<ul style="list-style-type: none"> • taiteidenvälisyys ja monitieteisyys
	<ul style="list-style-type: none"> • tiede+taide+käsityö
	<ul style="list-style-type: none"> • teknologia ja tvt
	<ul style="list-style-type: none"> • yritteliäisyys

Future-opintokokonaisuuden tavoitteena on hahmottaa omia haaveita ja tavoitteita.

Tulevaisuusnäkökulma auttaa oppilasta näkemään omien valintojensa vaikutusta pitkällä aikavälillä ekologisuuden kannalta. Toisaalta oman työskentelyn mielekkyyden näkökulma kannustaa oppilasta kuluttajana myös kriittisyyteen.

8.3 Keskeiset sisällöt yhteisissä opinnoissa

Kuva 4. Keskeiset sisällöt yhteisissä opinnoissa

Näitä sisältöjä voi sisältyä kaikkiin tai valinnaisesti joihinkin opintokokonaisuuksiin. Käsityön yhteisissä opinnoissa tuotetaan tuotteita, teoksia ja palveluita yksin ja yhdessä sekä itselle että toisille. Tuotteissa käytettävyys ja tarkoituksenmukaiset materiaalit luovat perustan käsityölliselle tekemiselle. Teoksissa materiaalit ja tekniikat toimivat ilmaisun välineinä. Palveluissa tekeminen ilmenee osallisuutena, yhteisöllisyytenä ja hyvinvointina. Käsityössä teknologia liittyy materiaaleihin, valmistukseen ja tietoteknologian hyödyntämiseen, mitä tutkitaan tekemisen ja ilmaisun välineenä. Muotoilua tarkastellaan kokonaisvaltaiseen kuuluvana toimintana. Muotoilun avulla saadaan

tuotteelle tai toiminnalle merkitys, muoto ja toimivuus. Käsityötä, teknologiaa ja muotoilua käsitellään kulttuurisina, yhteiskunnallisina, monitieteisinä ja taiteeseen liittyvinä ilmiöinä.

Käsityön yhteisten opintojen keskeiset sisällöt ovat

1. *Esine- ja tekstiiliympäristöt*
2. *Pukeutuminen*
3. *Palveluympäristöt*
4. *Rakennetut ja luonnonympäristöt.*

Sisältöjen valinnassa lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ilmiöt, joita lähestytään henkilökohtaisten kokemusten kautta kohti yleisempiä käsityön ilmiöitä. Kaikkia keskeisiä sisältöjä pohditaan esteettisyyden, eettisyyden, ekologisuuden näkökulmasta. Opinnoissa tarkastellaan laajalaisesti kaikkien keskeisten sisältöjen osa-alueita.

8.3.1 ESINE- JA TEKSTIILIIYMPÄRISTÖT

Esine- ja tekstiiliympäristöjä tarkastellaan asumisen, toiminnallisuuden, teknologian, muotoilun, muoti-ilmiöiden ja eri kulttuurien näkökulmista.

- **historia**
  - paikallishistoria, Suomen historia, menneisyys- ja niiden vaikutus tähän päivään
  - paikalliskulttuuri- muut kulttuurit
- **käytettävyys**
- **taide, tiede, teknologia, käsityö, design:**
  - mikä on esineen funktio
  - mikä on esineen viesti
- **eettisyys**
- **ekologisuus**
- **esteettisyys**
- **ongelmien ratkaisu**

8.3.2 PUKEUTUMINEN

Pukeutumista tarkastellaan identiteetin muotoutumisen ja yhteisöön kuulumisen, vaateusteknologian, muoti-ilmiöiden, fysiologian ja eri kulttuurien näkökulmista.

- pukeutumisen historiaan perehtymistä
- selvitetään miksi eri puolilla maailmaa ja eri kulttuureissa pukeudutaan eri tavoin
- pohditaan mitä vaatteet viestivät meistä muille; haluanko sulautua massaan vai erottua siitä?
- pohditaan ja kokeillaan miten ja millä tavoin taide, tiede ja käsityö voivat yhdistyä toisiinsa
- Perehdytään mitä kaikkea vaateen valmistukseen liittyy: ideointi, suunnittelu, suunnitteluongelma, valmistus, ilmaisullisuus
  - kokonainen käsityöprosessi
- mietitään kenelle ja miksi vaatteita valmistetaan? Massalle vai yksilölle?
- tutustutaan muotiin, designiin, trendeihin ja erilaisiin pukeutumisen kulttuureihin

8.3.3 PALVELUYMPÄRISTÖT

Palveluympäristöjä tarkastellaan hyvinvoinnin, kokemuksellisuuden, asiakaslähtöisyyden ja yrittäjyyden näkökulmista. Palveluympäristö käsittää yhdessä tekemistä, osallisuutta, yhteisöllisyyttä, hyvinvointia ja sosiaalisten- ja vuorovaikutustaitojen oppimista.

- elämyksellisyys (miten, kenelle, miksi?)
  - sen tuottaminen toisille
- yhdessä tekeminen, yhteisöllisyys
- vuorovaikutus ja sosiaaliset taidot
- palvelun tuottaminen (miten, kenelle, miksi?)
  - sen tuottaminen toisille
- projekti
  - kertaluonteinen
  - osa jotain kokonaisuutta
- verkostot ja niiden merkitys
  - luodaan verkostoja
  - vertaisryhmät muualla, taideoppilaitokset, yhteisöt ym.
- tuotos voi olla verkkoon jaettava
- tuotos voi olla esimerkiksi vanhainkotiin vietävissä

8.3.4 RAKENNETUT JA LUONNONYMPÄRISTÖT

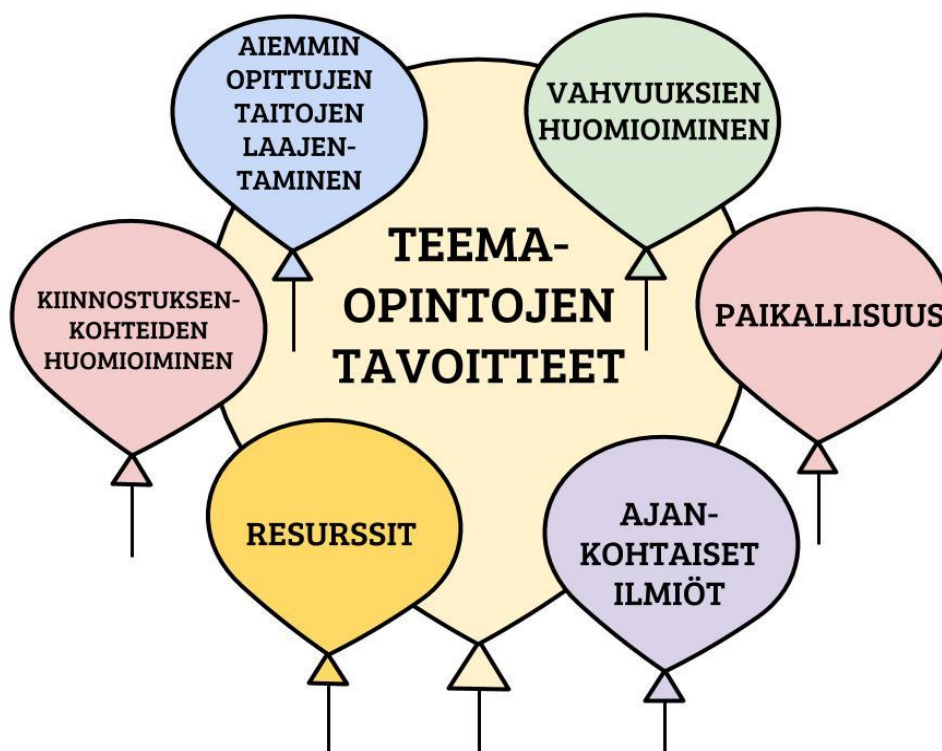
Rakennettuja ja luonnonympäristöjä tarkastellaan osallisuuden, yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja ihmisten viihtyvyyden näkökulmista.

- millaisia kokemuksia, materiaaleja ja monipuolisia mahdollisuuksia ympäristöt tarjoavat tekemiseen, tutkimiseen ja toteuttamiseen
- miten hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa
- yhteistyö eri toimijoiden kanssa; museot, kirjastot, päiväkodit jne.
- havainnoidaan kuinka pedagogisesti monitahoisia ja tarpeen mukaan muuntuvia ympäristöt ovat
- millainen on
  - kehittävä, oppimista ja vuorovaikutusta edistävä
  - terveellinen, turvallinen
  - kunnioittava ja rohkaiseva
  - aktiivisuuteen ja itsenäiseen oppimiseen kannustava sekä yhteisöllinen ympäristö
- huomioidaan opiskelijoiden ja ryhmän toiveet ja tarpeet
  - tuotokset esillä
  - aktiivisuuteen ja itsenäiseen oppimiseen kannustava sekä yhteisöllinen ympäristö

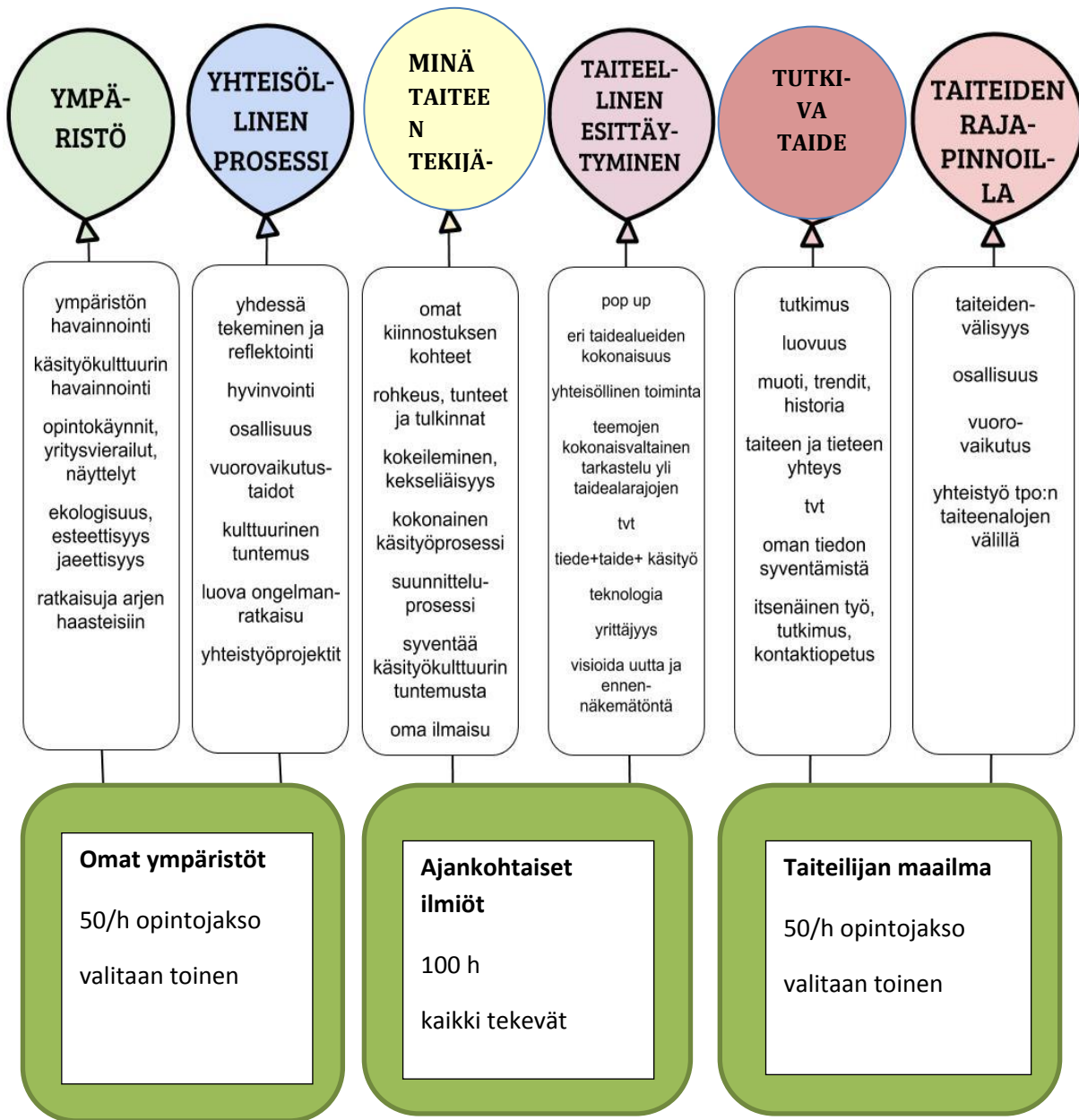
8.4 Käsityön teemaopinnot

Tavoitteet

Käsityön teemaopintojen (Kuva 5.) tarkoituksena on oppilaan yhteisissä opinnoissa hankkimien *taitojen laajentaminen*. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden *erilaiset vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, resurssit, ajankohtaiset ilmiöt sekä paikallisuus*. Koulutuksen järjestäjä määrittelee vuosittain teemaopintojen opintokokonaisuudet ja lukumäärän, opintokokonaisuuksien tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet. Näistä opiskelija valitsee oppilaitoksen määrittämän määrän opintokokonaisuuksia. Käsityön yleisen oppimäärän teemaopintoihin sisältyy oppilaan kokoama esitys osaamisestaan, jossa on sanallista ja / tai kuvallista aineistoa sekä itsearviointia.

Kuva 5. Teemaopintojen tavoitteet.

Kuva 6. Käsityön teemaopintojen opintokokonaisuudet.

Teemaopinnot jakaantuvat kolmeen osaan:

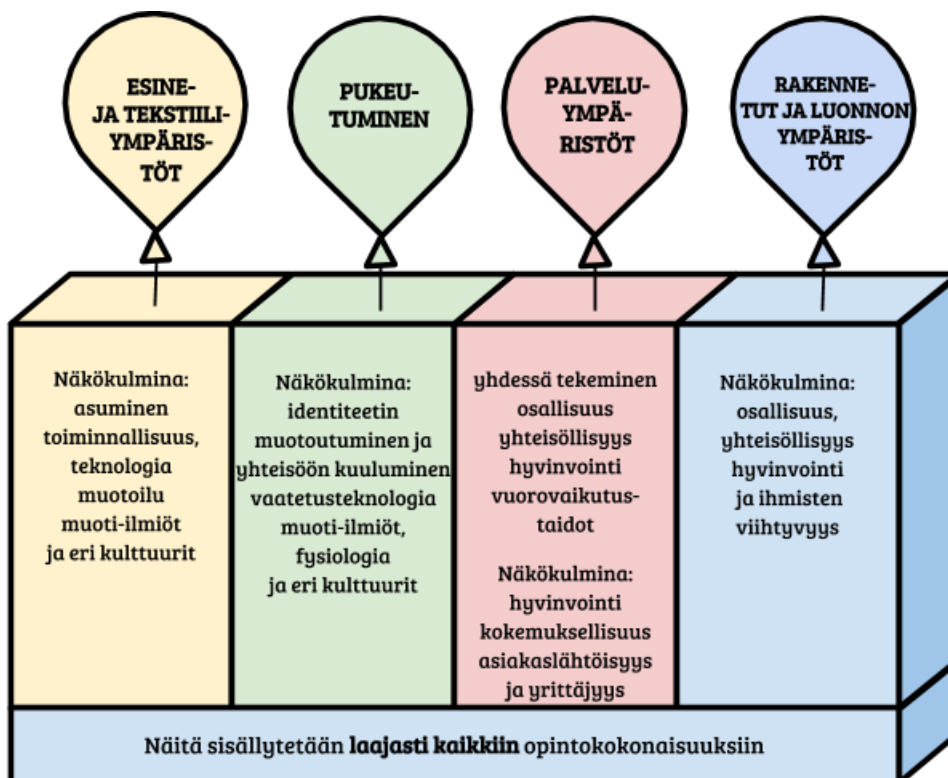
1. Omat ympäristöt
2. Ajankohtaiset ilmiöt
3. Taiteilijan maailma.

Omat ympäristöt ja Taitelijan maailma sisältävät kaksi valinnaista (50 h/opintojakso), samat tavoitteet sisältävää opintojaksoa, joista opiskelija valitsee toisen. Ajankohtaiset ilmiöt sisältävät yhden opintojakson (100h), jonka kaikki tekevät. Yhteensä näistä koostuu 200 h sisältävä teemaopintojen opintokokonaisuus.

8.5 Käsityön teemaopintojen keskeiset sisällöt

Käsityön teemaopinnoissa *tuotetaan tuotteita, teoksia ja palveluita* yksin ja yhdessä sekä itselle että toisille. Tuotteissa käytettävyys ja tarkoituksenmukaiset materiaalit luovat perustan käsityölliselle tekemiselle. Teoksissa materiaalit ja tekniikat toimivat ilmaisun välineinä. Palveluissa tekeminen ilmenee osallisuutena, yhteisöllisyytenä ja hyvinvointina. Käsityössä teknologiaa tutkitaan tekemisen ja ilmaisun välineenä. Muotoilua tarkastellaan kokonaisvaltaiseen tuottamiseen kuuluvana toimintana. Käsityötä, teknologiaa ja muotoilua käsitellään kulttuurisina, yhteiskunnallisina, monitieteisinä ja taiteeseen liittyvinä ilmiöinä.

Kuva 7. Keskeiset sisällöt teemaopinnoissa.

Käsityön teemaopintojen keskeiset sisällöt (Kuva 7.) ovat Pukeutuminen, Esine- ja tekstiiliympäristöt, Palveluympäristöt sekä Rakennetut ja luonnonympäristöt. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ilmiöt, joita lähestytään henkilö-kohtaisten kokemusten kautta kohti yleisempiä käsityön ilmiöitä. Kaikkia keskeisiä sisältöjä pohditaan esteettisyyden, eettisyyden, ekologisuuden näkökulmasta. Opinnoissa tarkastellaan laaja-alaisesti kaikkien keskeisten sisältöjen osa-alueita.

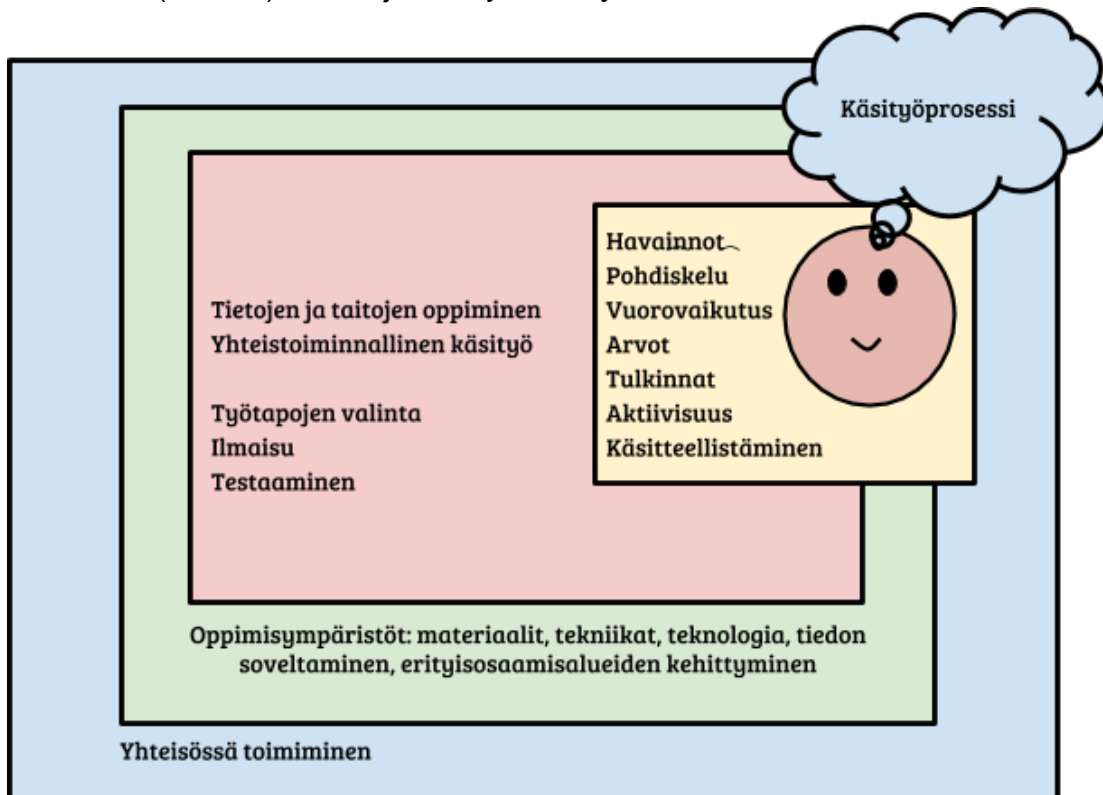
Pukeutumista tarkastellaan identiteetin muotoutumisen ja yhteisöön kuulumisen, vaatetus-tekniikan, muoti-ilmiöiden, fysiologian ja eri kulttuurien näkökulmista. Esine- ja tekstiiliympäristöjä tarkastellaan asumisen, toiminnallisuuden, tekniikan, muotoilun, muoti-ilmiöiden ja eri kulttuurien näkökulmista. Palveluympäristöjä tarkastellaan hyvinvoinnin, kokemuksellisuuden, asiakaslähtöisyyden ja yrittäjyyden näkökulmista. Rakennettuja ja luonnonympäristöjä tarkastellaan osallisuuden, yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja ihmisten viihtyvyyden näkökulmista.

8.6 Aikuisten käsityön opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan käsityön yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Käsityön aikuisten opetuksen tavoitteena on oman ilmaisutavan, muotoiluajattelun ja taiteellisen työskentelyn kehittäminen. Opetuksessa otetaan huomioon aikuisen oppijan motivoituneisuus, omatoimisuus ja aiempi osaaminen. Päämääränä on oppimisen ilon saavuttaminen tekemisen, vuorovaikutuksen, ponnistelemisen, uuden oivaltamisen sekä kyseenalaistavan ja kokeilevan työskentelyn avulla. Tavoitteena on, että aikuinen oppija voi syventää opintojaan itseä kiinnostaviin sisältöihin. Erilaiset yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja. Opinnot antavat valmiuksia opitun hyödyntämisessä omassa työssä, harrastuksissa, elinikäisessä oppimisessa tai yritystoiminnassa.

8.7 Työtavat käsityön opetuksessa

Käsityölle on ominaista *havainnoille, pohdiskelulle, käsitteellistämislle, vuorovaikutukselle, arvottamiselle, tulkinnalle ja aktiivisuudelle* perustuva toiminta. Se ilmenee niin opiskelijan käsityöprosessissa (Kuva 9.) kuin laajemmin yhteisön jäsenenä toimiessa.

Kuva 8. Työtavat käsityön opetuksessa

Työtapojen monipuolisilla valinnoilla tuetaan yksilöllistä tietojen ja taitojen oppimista, ilmaisua ja testaamista sekä yhteistoiminnallista käsityötä. Opetus järjestetään oppimisympäristöissä, jotka tukevat tarkoituksenmukaisesti erilaisten materiaalien, tekniikoiden ja teknologioiden tutkimista sekä niiden kekseliästä soveltamista ja oppilaiden erityisosaamisalueiden kehittymistä.

Käsityössä erilaisiin ilmiöihin tutustutaan elämyksellisesti ja kokemuksellisesti, niitä tutkimalla ja arvottamalla. Työskentelylle asetetut tavoitteet ohjaavat mielikuvitusta, ihmettelyä ja ideoiden

kehittelyä. Työskentelyssä korostuu käsillä tekemisen ja oivaltamisen ilo. Työtapojen ja materiaalien valintaa ohjaavat kestävä kehityksen ja kiertotalouden periaatteet.

8.8 Oppimisen arviointi käsityön opetuksessa

Oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan kehittymistä käsityön tekijänä. Oppilaalle annettava palaute on kannustavaa ja ohjaavaa.

Arviointia tapahtuu koko prosessin ajan monipuolisilla menetelmin (arviointikeskustelu, itse- ja vertaisarviointi, näyttelyt ja esiintymiset). Oppimisen arviointi on vuorovaikutusta oppilaan, ryhmän ja opettajan välillä. Arvioinnissa käytetään sähköistä tai muuta oppimispäiväkirjaa opistokohtaisesti. Oppimispäiväkirjassa oppilas analysoi ja reflektoi omaa tekemistään. Oppilas saa työskentelyn aikana jatkuvaa sanallista palautetta.

Käsityön yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet ovat Taidot ja muotoilu, Yhteiskunta ja kulttuuri sekä Taiteiden ja tieteidenvälisyys. Oppilaalle annettavaan oppimisen arviointiin sisältyy palautetta kaikista opetukselle asetetuista tavoitteista.

Kansilehden kuva: Oliver Martin

Kansilehden suunnittelu: Tanja Martin